

Adrian Năstase

*Vocația paneuropeană a mesajului titulescian**

Domnule vicepreședinte al Academiei Române,
Domnule ministru al Afacerilor Externe,
Stimați colegi,

Doresc mai întâi să vă mulțumesc pentru participarea dumneavoastră la acest eveniment special pentru diplomația română și pentru viața academică din țara noastră, prilejuit de marcarea celor 120 de ani de la nașterea marelui diplomat și om politic Nicolae Titulescu. Am ales acest moment aniversar pentru a marca totodată și relansarea oficială a activității Fundației Europene Titulescu – pentru care doresc să mulțumesc tuturor celor care au acceptat să contribuie la reșezarea sa în noua formulă organizatorică. Prezența dumneavoastră și interesul cu care ați acceptat să contribuiți la succesul acestui proiect este o confirmare în plus a modului în care noi, românii, înțelegem să ne raportăm cu considerație la marile spirite care au marcat cu dăruire de-a lungul istoriei progresul națiunii noastre.

Zecile de ore pe care le-am petrecut de-a lungul anilor pentru a studia și așeza laolaltă documentele pe care Nicolae Titulescu ni le-a lăsat mi-au întărit încredințarea că sensibilitatea și imensa sa dragoste pentru România sunt valori de care doar noi, românii, suntem capabili. Ne întărește această convingere istoria pe care a jalonat-o prin spiritul său unic dar, mai ales, așa cum descoperim la fiecare aniversare a sa, chiar prezentul nostru.

Așa cum am mai afirmat în urmă cu zece ani, așa cum am plăcerea să o constat astăzi, la aniversarea celor 120 de ani de la nașterea sa, fiecare apropiere de opera lui Titulescu ne aduce revelația că între multiplele paradoxuri ale existenței marelui diplomat se numără și acela, propriu doar marilor vizionari, de a fi contemporanul urmașilor săi.

Nicolae Titulescu declara în anul 1928: „În România este dominantă concordanța perfectă dintre interesele române și cele europene. Toate actele politice trecute și viitoare ale României se explică și se vor explica prin această trăsătură fundamentală. Precum cele mai multe dintre națiunile încercate de Războiul Mondial, România este înfometată de pace. Dar nu există pace fără ordine internațională și nu poate exista ordine fără o

---

* Discurs rostit de Adrian Năstase, prim-ministru al României, președinte al Fundației Europene Titulescu, la Simpozionul științific organizat de Fundația Europeană Titulescu cu ocazia aniversării a 120 de ani de la nașterea lui Nicolae Titulescu și a relansării oficiale a activității Fundației, Academia Română, București, 14 martie 2002; publicat în Adrian Năstase, *Titulescu, contemporanul nostru/Titulescu, notre contemporain*, Fundația Europeană Titulescu, București, 2002, pp. 76–85; în Adrian Năstase, George G. Potra, *Titulescu – Ziditor de mari idealuri*, Fundația Europeană Titulescu, București, 2007, pp. 53–65.

conștiință absolută a stabilității ei“.

A-l evoca pe Nicolae Titulescu ar însemna nu doar să străbatem trei decenii din istoria României, dar mai ales lecțiile de demnitate națională pe care acesta le-a dăruit României moderne. Nu este cazul să refac traseul vieții și operei titulesciene, deși mereu și mereu descoperim, fascinați, că valențele sale nu au fost încă epuizate de exegeză.

Am să mă refer la actualitatea viziunii sale despre identitatea europeană a României, în acest an de importanță istorică pentru politica externă a țării noastre și în acest timp al consacrării demne, definitive, a locului României în formatul lumii libere de astăzi. Ne aflăm la răspântia în care putem rupe definitiv șirul ciclurilor frânte ale construcțiilor naționale pentru a ne așeza într-o matcă solidă, durabilă și deopotrivă cu ceilalți europeni. Viziunea lui Nicolae Titulescu, care transcende de la național, prin regional, spre universal, se proiectează astăzi în politica noastră externă prin spiritul valorilor și normelor comunității euroatlantice pe care ni le-am asumat cu toții, într-un exemplar spirit de consens național.

Pentru România de azi, atracția integrării europene și-a dovedit meritele în noua ordonare a atributelor identității noastre naționale. După 1990 am reușit să reconfirmăm întreaga diversitate a valorilor etosului românesc pe care anii de comunism au acoperit-o cu înverșunare. Sunt aceste valori componentele profunde ale spiritului european actual? Sunt ele sincere și lipsite de prejudecăți sau exprimă doar, sub forme mimetice, conjunctura aderării la Europa Unită?

Am profunda convingere că identitatea noastră națională – identitate europeană –, exprimă realitatea adevăratei noastre vocații istorice: toleranță interetnică, solidaritate umană, spiritul emancipat al conviețuirii pașnice, bazată pe interesul comun, valori atât de prețuite de Titulescu. Mai mult, am convingerea că asumarea de către România a sistemului democratic bazat pe valorile europene a produs mutații durabile care nu pot fi suspectate de conjuncturi sau dublu discurs.

Fără o asumare responsabilă a esenței valorilor comunității, inclusiv a valorilor statornice ale dreptului, eforturile noastre ar fi fost incomplete. Acest adevăr este însăși expresia concepției generale a lui Titulescu despre relațiile internaționale.

Este, de fapt, reflectarea prețuirii sale constante pentru principiile juridice și morale ce ar trebui să guverneze viața popoarelor și relațiile dintre ele. Modelul său umanist de organizare internațională – bazat pe ordine, stabilitate și eficiența regulii de drept, reprezintă efortul unui gânditor preocupat de găsirea căilor și mijloacelor practice pentru respectarea responsabilă a valorilor consacrate. Iată de ce progresele substanțiale înregistrate de diplomația română în ultimele luni în relațiile de colaborare și parteneriat cu vecinii noștri sunt recunoscute și apreciate

de întreaga Europă. Este spiritul în care România a demonstrat responsabilitate și înțelepciune prin încheierea Memorandumului de înțelegere cu guvernul ungar, prin care sunt consfințite respectarea întocmai a normelor europene privind minoritățile naționale.

Este un răspuns actual atât de clar la spiritul deschis pe care Titulescu s-a străduit an de an să îl promoveze ca bază a bunei vecinătăți într-un context atât de potrivit la vremea lui.

Este impresionant astăzi suportul larg pe care cetățenii noștri îl acordă obiectivului aderării la Uniunea Europeană și NATO, asumându-și prin aceasta apartenența la sistemul economic, social și de valori european. El exprimă dorința noastră de a marca ireversibilitatea reformelor politice și economice, integrarea economică într-un sistem ordonat, care funcționează și este capabil să facă față noilor sfidări ale globalizării, accesul la cunoștințele avansate.

Majoritatea românilor consideră integrarea în Uniunea Europeană și NATO ca singura garanție pentru suveranitatea noastră democratică și adevărata garanție pentru atingerea prosperității și securității fiecărui cetățean. Istoria noastră recentă, precum și amintirile noastre mai îndepărtate ne-au ajutat să ne disciplinăm emoțiile și să vedem urmărirea acestui țel în termeni raționali. Noi am învățat, cu prețul unui sacrificiu uman și economic enorm, adevărata valoare a democrației și a suveranității în cadrul sistemului european și euroatlantic bazat pe statul de drept și demnitatea umană. Realism și renunțarea la vechile clișee sunt repere actuale ale politicii noastre externe și dovezi ale aceluiași pragmatism pe care Titulescu l-a insuflat contemporanilor săi.

Astăzi, rememorând curajul acțiunii politice a lui Titulescu, am convingerea că România va fi cu atât mai respectată și mai sigură de identitatea sa europeană cu cât va ieși din umbra măruntelor compromisuri, a *laissez-faire*-ului, a împăcării modeste cu soarta căreia să-i fie doar martor. Vrem să construim o comunitate națională care să țină seama de interesele individuale și colective ale cetățenilor care își înțeleg identitatea în solidaritate, o comunitate în care speranța să fie mai normală decât apatia sau cinismul.

Nicolae Titulescu nu s-a sfiit să reamintească marilor democrații occidentale că interesele lor nu se opresc la propriile granițe. El era deplin conștient de indivizibilitatea securității europene, precum și de faptul că niciun stat al continentului – oricât de îndepărtat geografic de o zonă de conflict potențial sau efectiv – nu se poate deroba de responsabilitățile ce-i revin în planul apărării acesteia. Titulescu este precursorul acestei neobosite lucrări pentru coeziunea paneuropeană la care politica noastră externă contribuie zi de zi.

Impresionanta voință de a face istorie a națiunilor din Centrul și

Estul Europei, care își proiectează viitorul împreună cu cel al Europei Vestice și pe dimensiunea transatlantică, este astăzi energia de care solidaritatea NATO are nevoie. Aparținem cu toții unei generații istorice revoluției pentru libertate și democrație. Aparținem unui ciclu istoric care a schimbat harta politică a împărțirii Europei prin Cortina de Fier. Am dovedit fiecare în felul nostru că avem curajul de a ne asuma responsabilitatea marilor transformări în numele celor mai profunde idealuri care dau sens existenței Europei Unite și Alianței Nord-Atlantice. Suntem capabili să aducem cu noi viziune și curaj. Un neobosit curaj și o uimitoare sete de succes. Oare nu de aceste merite are acum nevoie Europa? Oare nu de acest curaj are acum nevoie Alianța Nord-Atlantică?

Fundamentul politicii noastre externe de astăzi este aderarea la Uniunea Europeană și consolidarea puternică a dimensiunii transatlantice marcată de parteneriatul strategic cu Statele Unite.

România, ca parte a spiritului Europei Occidentale, este pregătită să își asume rolul de a translata simpla figurație geografică a așa-zisei granițe de Est a Europei Unite în puncte de lansare a valorilor europene în spațiile adiacente. Reconectarea Balcanilor de Vest la spiritul european, dobândirea de către Republica Moldova a vocației europene, iradierea către spațiul Mării Negre și caucazian a valorilor unității europene sunt procese care vor avea de beneficiat din experiența noastră regională. Rolul activ pe timpul președinției noastre la OSCE, recente deschideri pe spațiul estic, incluzând Parteneriatul pentru Europa cu Ucraina și reșezarea pe baze pragmatice a relațiilor cu Rusia, sunt contribuții la noul spirit de încredere ce dorim să-l construim în Europa.

Devotamentul nostru profund pentru aderare nu înseamnă neglijarea relației cu partenerii din alte zone geografice și înțelegem că a fi pro-Vest nu presupune nici ambiguitate, dar nicio relație distantă față de partenerii estici. Am convingerea că, urmând pe mai departe o politică externă a armoniei, cu viziune și perseverență, vom găsi și răspunsurile la întrebările pe care mai suntem încă tentați să ni le punem despre beneficiile istorice ale integrării în raport cu presupusele sacrificii istorice.

Celebrul răspuns al lui Titulescu la problema liniilor de demarcație și granițelor suna astfel: „Nu prin deplasarea frontierei câțiva kilometri către Est sau Vest se servește mai bine pacea. Ceea ce trebuie făcut pentru a asigura pacea este ca popoarele, cu toată sinceritatea și fără gânduri ascunse, să lucreze la spiritualizarea frontierei prin acorduri de tot felul“.

Titulescu a înțeles, mai bine ca nimeni altul din epoca sa, că o consolidare a relațiilor de bună vecinătate, inclusiv la nivelul relațiilor subregionale, poate deveni o puternică garanție pentru pace. Diplomatul român era conștient că atâta timp cât țările Europei Centrale nu vor fi susținute de către țările occidentale în aspirațiile lor de pace, atâta timp cât

țările occidentale nu vor vedea în amenințările la adresa țărilor Europei Centrale amenințări la propria adresă, eforturile împotriva războiului rămân precare. Înțelegerea Balcanică („Am suferit destul, spunea el, Balcanii au fost prea multă vreme câmpiile însângerate ale unei omeniri nebune“), Mica Înțelegere, sunt expresii ale concepției privind rolul preventiv al securității internaționale, în climatul atât de agresiv și revendicativ din perioada interbelică.

Noi înțelegem că cea mai sigură cale către securitate și stabilitate în Europa este promovarea includerii și nu a diviziunii, atragerea partenerilor din vecinătate către valorile comune euroatlantice și proiectarea de soluții comune la probleme comune. Acesta este sensul valorilor înscrise în Carta pentru bună vecinătate, cooperare, stabilitate și securitate în Sud-Estul Europei care susține solidaritatea regională. Acesta este și sensul recenteii inițiative de cooperare dunăreană lansată de România împreună cu Austria, Comisia Europeană și Pactul de Stabilitate, pe care o vom inaugura în curând la Viena.

Devotamentul nostru pentru spiritualitatea românească din afara granițelor este nu doar o datorie față de cei care simt românește, ci și o contribuție firească la menținerea diversității solidare a Europei Unite. Orice gândire emancipată, europeană, actuală înțelege aceasta realitate și știe să o aprecieze în termenii normelor europene care dau sens Europei Unite, care consacră solidaritatea membrilor Consiliului Europei sau OSCE. De aceea, nu putem accepta agresivitatea politicianistă rudimentară pe care actualii oficiali din Republica Moldova încearcă să o propage anacronic și irațional împotriva României și a spiritualității românești pentru a-și motiva propriile limite și eșecuri. Interesul nostru este ca Republica Moldova, de care ne leagă valori culturale și spirituale comune, să își consolideze statalitatea, suveranitatea și integritatea sa, precum și evoluția democratică spre destinul său firesc în Europa Unită.

Europa va fi cu adevărat întreagă și liberă odată ce vom înlătura definitiv bariera psihologică a liniei ce separă virtual zonele culturale ale Europei. Demersul nostru european promovează eliminarea liniilor de diviziune a prosperității prin încurajarea șanselor egale și accesul deschis fără a prejudicia specificitatea identităților naționale.

Modernizarea societăților europene nu poate ignora faptul că oamenii privesc dincolo de eficiență și omogenitate globală către rădăcinile lor, către valorile și familiile lor. Pe de altă parte, a fi cetățean al Europei Unite presupune o identitate întărită și evitarea anonimatului, fie el național, etnic, cultural, religios. Trebuie să evităm ca încrederea cetățenilor în noua construcție europeană să fie slăbită de dizolvarea suveranității naționale într-o măsură uniformizată politic în afara

identităților naționale. „Suveranitatea națiunilor continuă să existe, însă grevată de o servitute internațională în favoarea păcii“, spunea Titulescu.

Noi înțelegem printr-o Europă Unită mai mult decât simpla sumă a contribuțiilor individuale ale fiecărui stat. O comunitate europeană în solidaritate va putea fi o construcție temeinică în măsura în care toți cetățenii săi se vor simți reprezentați cu adevărat și vor fi implicați în marele proiect. România, prin datele sale demografice, prin potențialul său economic, uman și impresionanta sa calitate culturală europeană, va fi un nou membru substanțial, ca și Polonia, la edificiul noii construcții europene.

În acest context, România trebuie să încerce să se poziționeze cât mai favorabil în tabloul general al procesului de lărgire a Uniunii Europene, în dezbaterile din cadrul Convenției privind viitorul Europei Unite. Obiectivul nostru strategic este ca, la orizontul anului 2004, România să se afle în situația de a participa direct la câteva momente deosebit de importante pentru viitorul construcției europene: alegerile pentru Parlamentul European, dezbaterile privind viitorul Europei. 2002 reprezintă anul accelerării pregătirilor pentru aderare, care să conducă la constituirea masei critice pentru finalizarea cât mai curând a negocierilor de aderare.

Pentru noi, românii, spiritul deschis de competiție ne dă energie și este capabil să țină treaz sensul demnității naționale. Spiritul românesc nu poate fi pur și simplu modelat în matrice vetuste. Noi nu dorim ca integritatea europeană să se transforme într-o producție de serie a unui model unic. Altminteri, ne-am putea trezi în fața unei uniformități a Europei golită de principalul avantaj competitiv – bogăția și diversitatea culturilor și competențelor naționale. Armonia națională a României este confirmarea cea mai valoroasă a meritelor coeziunii prin diversificarea către care Europa Unită dorește să se îndrepte: coeziune socială, coeziune culturală, coeziune de interese, coeziune competitivă.

Acestea sunt atributele noii paradigme europene pe care România și-o poate asuma: armonie, competitivitate și atractivitatea modelului de societate coezivă prin diversitate.

Una din remarcabilele ipostaze ale operei lui Titulescu a fost crezul ancorării României în Europa și a Europei în România. Acest devotament a fost cheia de boltă a reușitelor sale de a demonstra vocația europeană a poporului român. Dacă, prin natura lucrurilor, noi, succesorii săi, nu putem fi moștenitorii personalității sale strălucite, putem în schimb, printr-un devotament similar, să fim continuatorii acestei reușite. Titulescu însuși ne-a încredințat această misiune. „Ideile – spunea el – nu mor odată cu cei ce le aduc pe lume. Cei ce mor pentru o idee sunt eroi al căror unic testament este un singur cuvânt: continuați!“

Asemenea legăturii strânse între politica externă și cea internă,

la care Titulescu făcea apel, înaintea angajamentelor naționale în fața Europei se afla angajamentul față de toți cetățenii României: să asigurăm o dezvoltare economică sănătoasă și durabilă, în care investiția în capitalul uman, în educație, în șanse de progres individual, să fie sursa avantajului nostru competitiv ca națiune.

Cred că refondarea Uniunii Europene la care dorim să contribuim printr-un efort național cât mai larg nu se va putea realiza prin disoluția identităților naționale europene. Mai degrabă cred într-un proces de creare a unei democrații europene bazat pe cultura pluralității și pe respectul nealterat al intereselor cetățenilor. Riscul actual pentru România nu mai constă în existența falșilor interetnice, ci în adâncirea polarizării sociale și, mai mult, între elita globală în devenire și marea masă a clasei sărace. Nu integrarea europeană ca scop în sine, ci gradul de prosperitate poate da măsura plusvalorii produse prin integrare, capabilă să atingă fiecare dintre zonele țării, pe fiecare dintre cetățeni.

Nu cred în actualitatea dilemei lărgire sau aprofundare a Uniunii Europene, ci am convingerea că noua coeziune europeană va fi posibilă simultan prin lărgire și aprofundare. Ea va fi reală în măsura în care contribuția țărilor candidate va fi solidă și inclusivă. Pe o asemenea bază vom fi capabili să refundăm sensul profund al Europei Sociale. Europa Socială nu va însemna doar aprofundarea identității comune sau mai multe oportunități lipsite de obligații. Europa Socială va însemna deopotrivă asumarea de obligații.

A fi europeni și a ne sincroniza la ritmul de dezvoltare al Europei de Vest înseamnă reguli, respectul legii, seriozitatea angajamentelor, știința de a negocia în interesul cetățenilor, perseverență pentru a ne duce la îndeplinire obiectivele. De aceea corupția este inamicul nostru dintâi, pe care printr-un efort național trebuie să o învingem neîntârziat. De aceea criminalitatea nu trebuie să fie tolerată sub nicio formă. De aceea reforma administrației este o prioritate. De aceea privatizarea și economia de piață transparente sunt criteriile pentru accelerarea aderării. O politică externă eficientă și în slujba fiecărui cetățean trebuie susținută de o politică internă coerentă și curajoasă. Astfel vom fi mai credibili și mai respectați și ne vom confirma cu adevărat identitatea noastră europeană.

Încă în 1931, Nicolae Titulescu afirma: „Mă gândesc la dezarmarea morală având ca obiectiv revizuirea cărților de școală în scop de dezvoltare în tineret spiritul de solidaritate internațională“. Contribuția potențialului nostru intelectual, cultural, uman la solidaritatea Europei presupune accesul neîngrădit al tuturor cetățenilor români la spațiul, cultura, sistemul de educație și șansele de pe piața muncii din Europa Unită. Realizarea compatibilității noastre cu Europa va însemna recunoașterea identității europene a tuturor cetățenilor noștri,

indiferent de apartenența lor etnică.

Am profunda convingere că marea reușită a celor 12 ani de postcomunism este noul militantism democratic al tinerei generații bazat pe înțelegerea și aplicarea neperversă a curajului lor. Investiția în capitalul educațional, în creativitatea lor din domeniile de vârf ale comunicării și continua stimulare a spiritului democratic sunt investiții pe care suntem datori să le cultivăm neobosit.

„Trăim o epocă dificilă; are loc o tranziție de la o formă de viață colectivă la alta; multe adevăruri vechi au murit; noile adevăruri nu sunt încă destul de limpezi pentru a se putea transforma în forțe active“ – mărturisea la vremea sa Titulescu. El a atins talia de diplomat european luptând împotriva tuturor forțelor sau inițiativelor care puneau sub semnul întrebării, în egală măsură, securitatea țării sale și ordinea europeană apărută la sfârșitul Primului Război Mondial. „Pacea trebuie să fie cucerită și nu proclamată“, precum spunea.

O atare evaluare este valabilă și pentru epoca noastră. Sfârșitul Războiului Rece este o certitudine sau aproape, dar contururile noii stabilități sunt încă nedesăvârșite. Logica securității internaționale își reformulează din ce în ce mai mult tiparele bipolarității, desprinzându-se treptat de formele sferelor de influență în timp ce amenințările asimetrice au impus noile priorități de securitate. Diviziunea economică între țări și regiuni geografice impune o nouă solidaritate globală: restabilirea creșterii durabile, proiectarea și consolidarea unei securități întărite în măsură să facă față noilor amenințări, redefinirea noilor provocări pentru mediile de afaceri la nivel național și global și refondarea unui sistem de relații comerciale deschise.

În acest mediu complicat, lărgirea NATO în acest an are o importanță covârșitoare pentru destinul României în lumea euroatlantică și pentru participarea noastră la interdependențele globale. De aceea, atunci când ne referim la argumentele noastre în favoarea integrării în NATO, nu putem să facem abstracție de mediul în care această integrare este posibilă și necesară.

Noi credem că invitarea noilor democrații în NATO va consolida stabilitatea și democrația în Europa Centrală și de Est. Va contribui la întărirea securității demografice a Europei. Va șterge, în sfârșit, vechea diviziune a Războiului Rece și va desăvârși o Europă liberă și unită. Eu nu subscriu acelei teze conform căreia există mai multe Europe. Prefer să cred că este o singură Europă, care are nevoie de noi toți pentru a vindeca vechile sale fracturi. Lecția de istorie a secolului trecut este evidentă; revizuirea frontierelor și crearea spațiilor epurate pe criterii etnice sau religioase conțin inevitabil germenii insecurității. De aceea, politica noastră externă va continua să combată și să descurajeze orice tentații

naționaliste sau revizioniste rupte de realitatea europeană contemporană și aflate în totală contradicție cu spiritul relațiilor între state cu identitate democratică.

Astăzi, crima organizată, lipsa legalității și actele extremiste sunt boli care amenință stabilitatea și care proliferază în zonele negre ale lipsei de perspective. Sărăcia și lipsa unor șanse credibile pentru o viață decentă în multe dintre comunitățile din Balcanii de Vest, Estul Europei, Asia Centrală, constituie o grea povară de pe urma anilor de tranziție de la dictatură la democrație, de la război la cooperare. Intoleranța etnică și religioasă, fundamentalismul, vechile obsesii naționaliste ale trecutului sunt încă mai puternice în unele zone decât perspectiva pentru o sincronizare la valorile europene. Față de aceste sfidări, noi credem că prin integrarea noilor democrații din Centrul și Sud-Estul Europei în NATO și Uniunea Europeană putem contribui mai bine la construirea stabilității politice și economice în beneficiul întregii Europe.

Nu există o asigurare mai bună împotriva terorismului și amenințărilor neconvenționale decât lărgirea NATO prin invitarea unor țări cu societăți stabile, multietnice și bazate pe statul de drept care împărtășesc aceleași valori ce leagă America de Nord de Europa.

Ceea ce unii cred că este un dezavantaj al candidaturii României la aderarea la NATO, robustețea noastră geografică, este, din contră, un avantaj pentru o asemenea construcție solidă în această regiune. România împreună cu Bulgaria vor putea astfel să constituie pentru flancul sudic al Alianței un pod solid, puternic și pozitiv, între cei din interiorul și cei de dincolo de spațiul actual al Uniunii Europene. Integrarea în NATO și Uniunea Europeană nu înseamnă transplantarea unei țări dintr-o regiune în alta sau renunțarea la legăturile tradiționale în plan regional. Noile state membre ale NATO pot și trebuie să întărească noua solidaritate în spațiul euroatlantic cu țările din vecinătatea lor, din spațiul Estic sau al Balcanilor.

Hotărârea României de a avea o conduită ca membru *de facto* al Alianței Nord-Atlantice este o consecință firească a opțiunii strategice de politică externă și în planul securității naționale pe care am făcut-o și pentru realizarea căreia suntem consecvenți. Am dovedit în repetate rânduri această conduită prin sprijinul concret dat operațiunilor militare ale Alianței, inclusiv în campania din Afganistan. Am anunțat o importantă contribuție strategică la eforturile europene de constituire a viitoarei forțe europene de reacție militară și a forței polițienești comune cu trupe terestre, forțe navale și avioane de luptă și transport. Reforma armatei și o mai mare alocare bugetară pentru modernizarea acesteia confirmă acest angajament strategic.

Invitarea României și Bulgariei în Alianță la summitul de la Praga din acest an nu va reprezenta doar recunoașterea imenșilor pași făcuți

înainte, a contribuției consistente la obiectivele partenerilor NATO sau a sacrificiului nostru economic din cei peste 10 ani ai tragediei balcanice. Succesul aderării României și Bulgariei, împreună cu un traseu clar vizând integrarea lor în Uniunea Europeană, vor fi un stimulent credibil pentru progresul națiunilor din Balcanii de Vest, confirmând angajamentul Occidentului pentru integrarea lor și înlăturarea falsei demarcații, invizibilă dar mereu prezentă, între Centrul și Sud-Estul Europei. De aceea, noi credem că prezența NATO în Balcani poate fi înlocuită doar de prezența națiunilor din Balcani în NATO.

Ținta României de a se alătura NATO este fundamentală și ireversibilă. Peste o săptămână, România va fi onorată să găzduiască primii-miniștri ai noilor democrații europene pentru a discuta contribuția noastră la o Alianță Nord-Atlantică mărită. Va fi o întâlnire ce va celebra valorile comune, va discuta amenințările comune și va confirma cooperarea noastră strategică. Nu vedem aderarea noastră la NATO ca pe scopul final, ci mai degrabă ca pe un pas înainte în angajamentul nostru de a împărți responsabilitățile pentru consolidarea securității în Europa. Este, poate, o împlinire la o altă scară a proiectului vizionar al lui Titulescu de consolidare a solidarității central și sud-est europene în slujba securității europene și euroatlantice. De aceea, pentru noi, summitul NATO de la Praga nu este o provocare, ci o oportunitate – o oportunitate istorică pentru construirea unei Europe libere și unite.

Suntem acum într-un moment în care România își reasează fundamentele edificiului său european odată cu integrarea în Uniunea Europeană și NATO, operă la care clasa politică, oamenii luminați ai națiunii noastre, mediul academic și societatea civilă sunt chemați să își alăture energia și viziunea ca părinți fondatori ai unei noi României. Este un îndemn ce izvorăște din însuși exemplul muncii marelui Titulescu pe care îl aniversăm astăzi. În panoplia personalităților secolului trecut – marcat de mari izbânzi și suferințe ale ființei românești –, Nicolae Titulescu se distinge ca una dintre călăuzele noastre cardinale. Tocmai pentru că a îmbinat datoria cu dragostea de patrie, patriotismul său a reușit să găsească fără greșală măsura justă între interesele țării și cele ale continentului. De o astfel de măsură este nevoie acum de la spiritele vizionare ale României.

Rememorând astăzi câteva dintre ideile vizionare ale lui Titulescu, am convingerea că fiecare dintre noi vom reflecta cu o justificată mândrie patriotică la meritele identității sale europene, în stare să atragă interesul și admirația întregii lumi. Am încredere că este în puterea noastră să facem ca România pe care și-a dorit-o respectată și consacrată prin munca sa neobosită să fie respectată și consacrată astăzi și în viitor în marea familie europeană. Am încredere că eforturile noastre merită și că

istoria îi va da dreptate să fi visat la destinul puternic și respectat al României. Este o provocare peste timp a marelui nostru înaintaș, este o datorie pe care o avem pentru a-i împlini dragostea sa profundă și neîmpăcată pentru poporul român.